

♡ Parane pian.

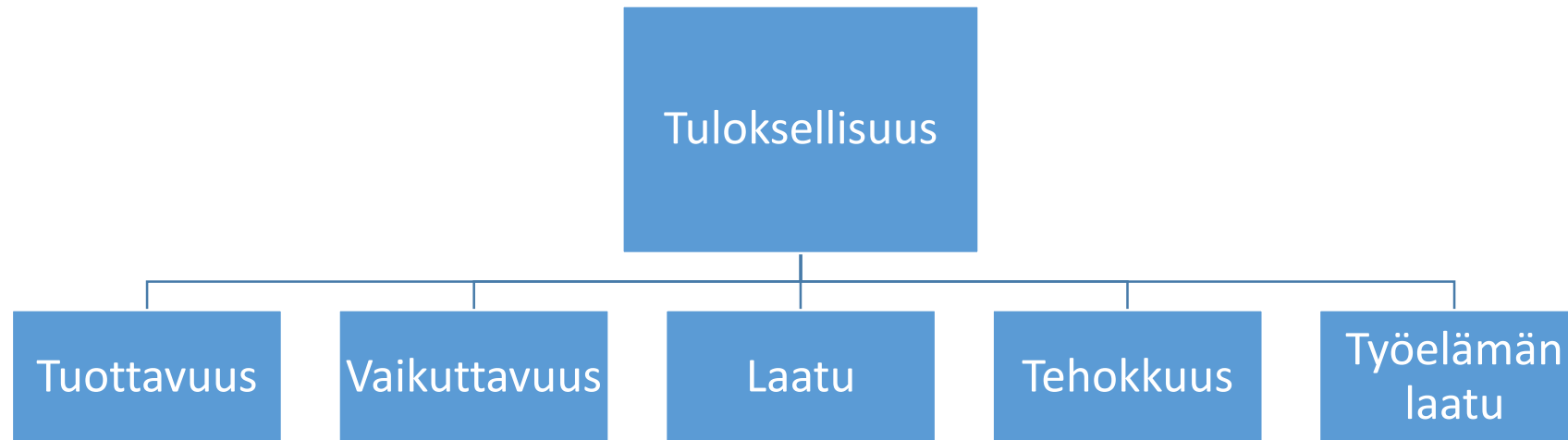
Potilaalle

Me HUS:ssa tarjoamme yli 22 000 terveydenhuollon huippuammattilaisen toimesta laadukasta hoitoa kaikilla lääketieteen erikoisaloilla. HUS:iin kuuluvat Helsingin yliopistollinen keskussairaala (HYKS), Hyvinkään sairaala, Lohjan sairaala, Porvoon sairaala sekä Raaseporin sairaala.

Laadulla lisää elinvuosia – laatupainotetut elinvuodet

Pirjo Räsänen, arviointijohtaja HUS
Tehy, terveystieteellinen seminaari, 31.8.2018

Tuloksellisuus ilmaisee kokonaistavoitteiden saavuttamista

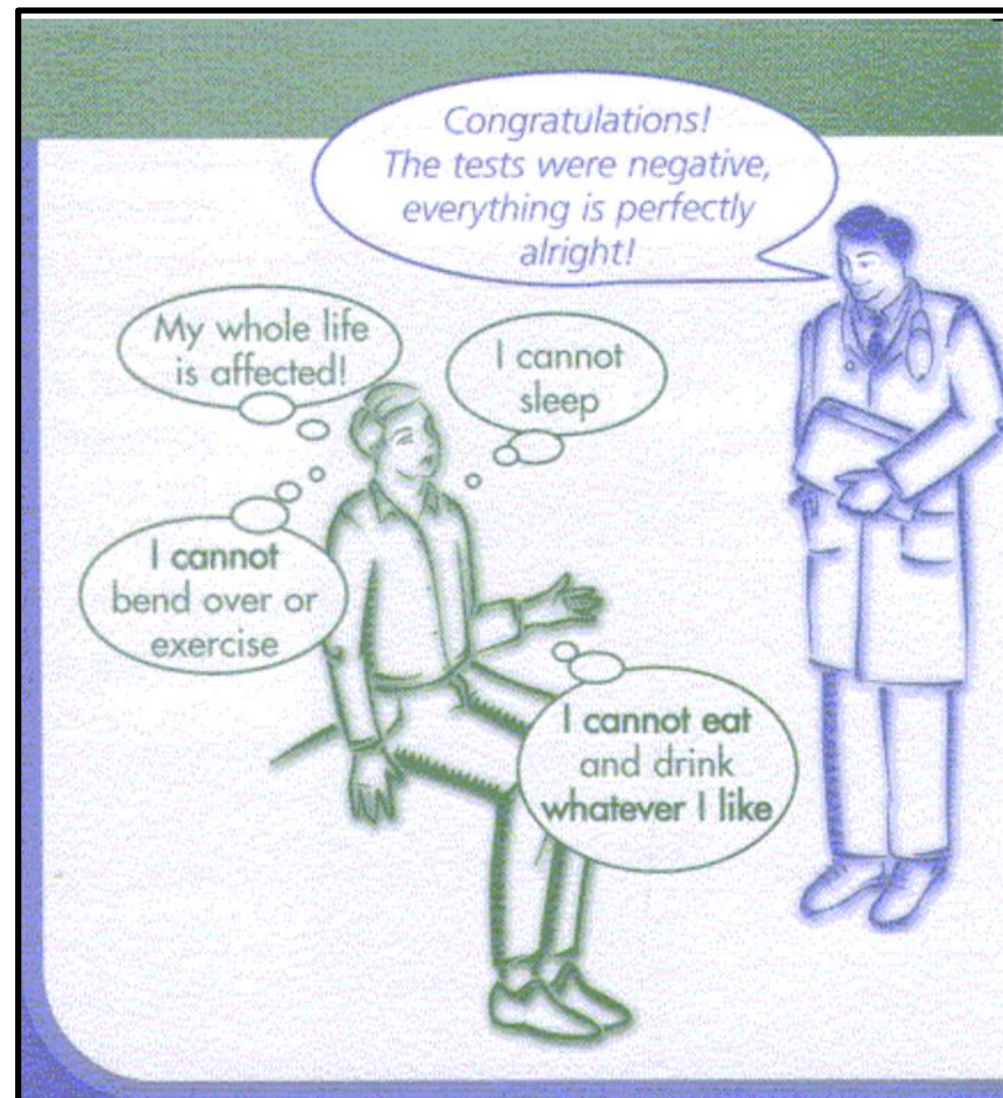
Hoidon vaikutuksen mekanismit

TEHO	<i>Efficacy</i>	Teho ihanneolosuhteissa, optimivaikuttavuus
	Can it work?	Voiko hoito yleensä toimia?
VAIKUTTAVUUS	<i>Effectiveness</i>	Vaikutus todellisessa tilanteessa, terveydenhuollon arjessa
	Does it work?	Toimiiko hoito käytännössä?
TEHOKKUUS	<i>Effeciency</i>	Hoidon vaikuttavuuden ja käytettyjen voimavarojen suhde
	Is it worth it?	Kannattaako hoito?

Terveydenhuollon

- perimmäisenä tarkoituksena on tuottaa terveyttä, johon sillä ei kuitenkaan ole monopoli-asemaa
- tulisi toimia siten, että käytettävissä olevilla resursseilla tuotetaan mahdollisimman paljon terveyttä
- vaikuttavuuden tärkein kriteeri tulisi olla miten potilas voi ja miten hänen kävi **hänen itsensä arvioimana**

Tietoa vaikuttavuudesta tarvitaan

- Epäsuhta tarpeiden ja voimavarojen välillä
- Menetelmien määrä kasvaa (laitteet, lääkkeet, kirurgiset ja muut toimenpiteet, kuntoutus, diagnostiikka, seulonnat, toimintakäytännöt, hallinnolliset tukijärjestelmät)
- Perusteet käyttöönnotolle eivät aina selviä
- Perusteet vaihtelevat sairaanhoitopiireittäin, sairaaloittain ja jopa klinikoittain
- On esitetty arvioita, että jopa 60% käytetyistä hoidoista ja menetelmistä on vailla tutkimusnäyttöä!
- Joudutaan priorisoimaan ja tekemään valintoja ja päätöksiä
- Järjestelmä on tilivelvollinen käyttämistään voimavaroista

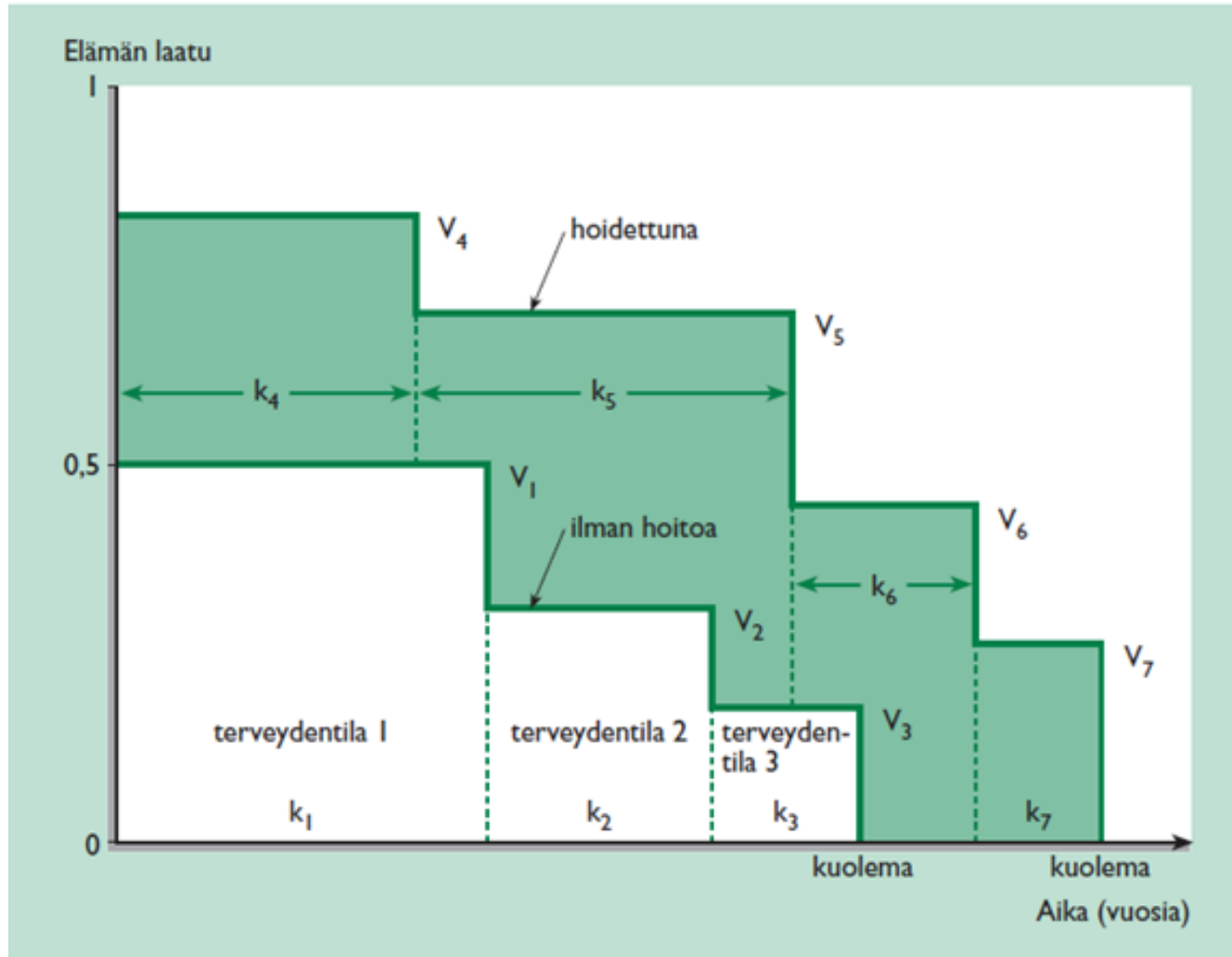
On päätettävä

- mitä menetelmiä otetaan käyttöön
- mistä voidaan luopua
- miten paljon erilaisia menetelmiä käytetään
- millaisilla voimavarayhdistelmillä toimitaan (henkilöstömitoitus)
- mihin kohdejoukkoon menetelmiä kohdistetaan
(indikaatio/laajuus)
- missä tarjotaan (pkl vai vuodeos)
- milloin tarjotaan (milloin hoito alkaa/loppuu)

Laatupainotettu elinvuosi (Quality Adjusted Life Year, QALY)

- indikaattori, joka ottaa huomioon sekä **elinajan pidentämisen** että **terveyteen liittyvän elämänlaadun** parantamisen
- QALYjen ja niiden muutosten laskemiseksi tarvitaan elämänlaadun mittareita, jotka ottavat huomioon terveyden eri ulottuvuuksia ja niiden painoarvoja
- suositus on käyttää geneerisiä, yhden indeksiluvun tuottavia terveyteen liittyvän elämänlaadun mittareita, jotka kattavat toimintakyvyn alueet laajasti (esim. 15D, EQ-6D)
- elämänlaadun mittaamista voi täydentää sairauskohtaisten mittarien avulla, joilla otetaan huomioon kyseiselle sairaudelle tyypilliset terveysvaikutukset (esim. HAQ)
- QALY mahdollistaa vertailun yli erikoisalojen, yhteismitallisuus
- asiakaskeskeisyys/lähtöisyys
- Suomessa ei ole määritelty sitä, mikä on kustannusvaikuttavaa eli paljonko QALY saa maksaa

Laatupainotetut lisäelinvuodet (QALYt)

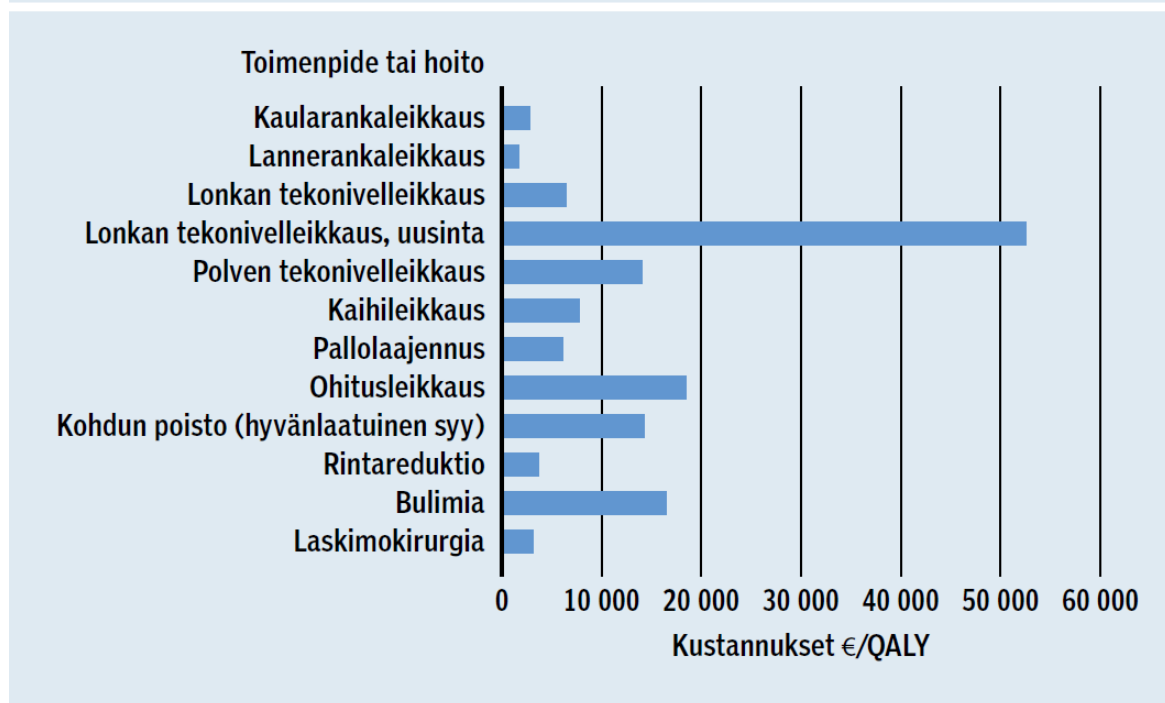
HUS:n erilaisten toimenpiteiden tai hoitojen kustannusvaikuttavuus vuosina 2002–2010 tehtyjen tutkimusten mukaan.

Vaikuttavuus on ilmaistu laatupainotettuina lisäelinuosina (QALY) ja kustannukset erikoissairaanhoidon suorina kustannuksina.

KUVIO 1.

HUS:n erilaisten toimenpiteiden tai hoitojen kustannusvaikuttavuus vuosina 2002–2010 tehtyjen tutkimusten mukaan.

Vaikuttavuus on ilmaistu laatupainotettuina lisäelinuosina (QALY) ja kustannukset erikoissairaanhoidon suorina kustannuksina.

Esimerkki vaikuttavuustiedon käyttämisestä

Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvoston suositus

Polvikuluman täyhystyskirurginen hoito ei kuulu Suomen julkisesti rahoitettuun terveydenhuollon palveluvalikoimaan.

Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvosto (PALKO) päätti kokouksessaan 8.2.2017, että polvikuluman täyhystyskirurginen hoito ei kuulu Suomen julkisesti rahoitettuun terveydenhuollon palveluvalikoimaan.

www.palveluvalikoima.fi suositukset ja kannanotot

Olkalisäkkeen avarrusleikkauksesta ei ole hyötyä potilaalle

Suomalaistutkijoiden tuore tutkimus osoittaa, että yksi länsimaiden yleisimmistä kirurgisista toimenpiteistä on tarpeeton: olkalisäkkeen avarrusleikkauksesta ei ole hyötyä potilaille. FIMPACT-tutkimuksen tulokset on julkaistu arvostetussa BMJ-tiedelehdessä.

Suomalaisessa FIMPACT (Finnish Subacromial Impingement Arthroscopy Controlled Trial) -tutkimuksessa olkalisäkkeen alaisen kiputilan leikkaushoitoa verrattiin lumekirurgiaan. Kahden vuoden kuluttua toimenpiteestä leikkausryhmään ja lumeryhmään kuuluneet olivat yhtä vähäoireisia ja tyytyväisiä olkapäänsä tilanteeseen.

– Tulosten perusteella on selvää, että tämä yleinen leikkaus ei ole tehokas hoitomuoto. Pidämme selvänä, että näin selkeä tulos – varsinkin kun jo aikaisemmin on osoitettu, että leikkaus ei itse asiassa ole yhtään tehokkaampi kuin fysioterapia – tulee johtamaan merkittäviin muutoksiin hoitokäytännöissä hyvinkin nopeasti, toteavat ortopedian ja traumatologian erikoislääkärit, HUSin tukieliinkirurgian linjajohtaja **Mika Paavola** ja professori **Teppo Järvinen** Helsingin yliopistosta.

Olkapäävaivat ovat hyvin yleisiä ja kuormittavat paljon terveydenhuoltoa. Yleisin hoitoa vaativa olkavaiva on olkalisäkkeen alainen kiputila, jonka vakiintunut hoito on aiemmin ollut tähystyksessä tehtävä avarrusleikkaus.

– Avarrusleikkaus on yksi yleisimmistä tuki- ja liikuntaelinkirurgisista leikkauksista ja ylipäänsä kirurgisista toimenpiteistä lähes kaikissa länsimaissa. Suomessa olkalisäkkeen avarrusleikkauksia tehdään vuosittain lähes 3 500 ja USA:ssa ainakin 250 000, tutkimuksen johtoryhmän jäsen, dosentti **Simo Taimela** kertoo.

Suomessa tehdään tuhansia tarpeettomia olkapääleikkauksia – Suomalaistutkijat: Olkalisäkkeen avarrusleikkauksesta ei ole hyötyä

Tiedejulkaisu British Medical Journalissa torstaina julkaistu suomalaistutkimus vahvistaa käsitystä, että ensisijaisena hoitona pitäisi olla fysioterapia.

Leikkaushoito 19.7.2018 klo 15:04 | päivitetty 19.7.2018 klo 15:22

Kuva: AOP

HUS

VAIKUTTAVAA HOITOA POTILAAN PARHAAKSI

Läpimurto-
hankkeet

Uudet palvelukonseptit digitalisaatiota hyödyntäen
Asiakaslähtöinen palveluiden tuotantomalli
Potilas aktiivisena osallistujana ja vaikuttajana
Johtaminen voimavarana
Kansainväliset akkreditoinnit
Biopankkitoiminta osaksi päivittäistä toimintaa

Avaintavoitteet

HUS on halutuin hoitopaikka; potilaan hoito on vaikuttavaa ja kansallisesti laadukkainta

HUS on innovatiivinen, kilpailukykyinen ja valtakunnallisesti kustannustehokkain tuottaja osana sote-palveluketjua

HUS on ammattimaisesti johdettu parhaiden osaajien moniammatillinen työpaikka

Strategiset
painopisteet
2017 -2018

Vaikuttavuus,
asiakaslähtöisyys
ja
asiakaskokemus

Tutkimus ja
opetus

Kilpailukyky

PTH yhteistyö

HUS:n arvot

Ihmisten
yhdenvertaisuus

Potilaslähtöisyys

Luovuus ja
innovatiivisuus

Korkea laatu ja
tehokkuus

Avoimuus,
luottamus ja
keskinäinen
arvostus

HUS:n palvelulupaus potilaalle ja omistajille

”Hoitomme on laadukasta, vaikuttavaa ja asiakaslähtöistä. Toimimme tehokkaasti ja kilpailukykyisesti osana potilaiden palveluketjuja”.

Vaikuttavuustiedon vähyys on tosiasia

- potilaan kokeman terveyshyödyn jatkuva mittaaminen jokapäiväisessä työssä on HUS:ssa edelleen hyvin vähäistä
- kirjallisuuskatsauksessa selvitettiin aikavälillä 1.1.2000–16.8.2017 HUS:sta julkaistujen vaikuttavuustutkimusten määrä ja mittarit
- sairaanhoitoalueille ja tulosyksiköihin tehtiin kysely, jolla kartoitettiin mittareiden käyttöä

Arviointikertomukset

- www.hus.fi/hus-tietoa/materiaalipankki

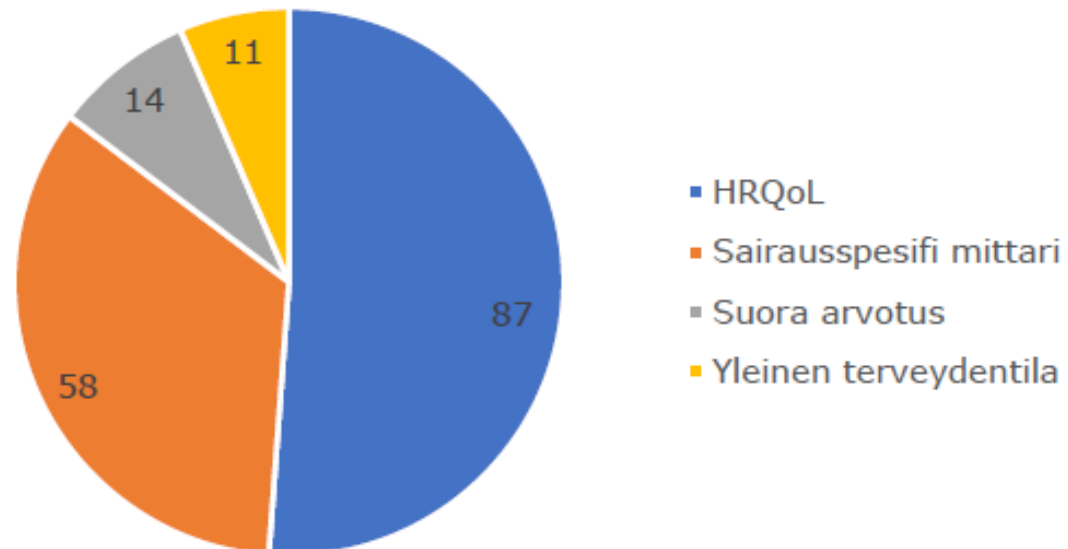
Arviointimuistiot

- Hoidon vaikuttavuus HUSissa – mitä tiedämme arkivaikuttavuudesta?

Mittarit ja erikoisalalat arvioinnin perusteella

Erikoisala	n	%
Kirurgia	56	34,0
Naistentaudit	21	13,3
Lastenkirurgia	20	11,9
Anestesiologia ja tehohoito	13	8,3
Psykiatria	13	7,3
Sisätaudit	13	7,6
Korva-, nenä- ja kurkkutaudit	12	6,2
Keuhkosairaudet	4	1,5
Lastentaudit	3	1,2
Neurologia	3	1,5
Erikoisaloja ≥ 2	3	2,4
Akuuttilääketiede	2	1,7
Hammas-, suu- ja leukasairaudet	2	0,8
Silmätaudit	2	1,6
Syöpätaudit	2	0,8
Ihotaudit	1	0,2
Kaikki yhteensä	170	100,0

Arvioinnin johtopäätökset

- Sähköisen vaikuttavuustiedon kerääminen perustuu edelleen yksittäisiin tutkimushankkeisiin → Apotti, laaturekisterit
- HUSin verkkosivuilta ei löydy potilaille kohdennettua, koottua tietoa, hoidon vaikuttavuudesta → tulosten avoin julkaiseminen
- Laajamittaisessa käytössä ei ole yhtenäistä vaikuttavuustiedon seurantajärjestelmää eikä toiminta ole koordinoitua HUS-tasolla → HUSissa käytettävät mittarit tulee koottu yhteen (BCB-laaturekisterit)

Havainto Arkivaikuttavuuden mittaaminen on HUS:ssa vähäistä, mutta lisääntynyt viime vuosina. Laajamittaisessa käytössä ei ole yhtenäistä vaikuttavuustiedon seurantajärjestelmää eikä toiminta ole koordinoitua HUS-tasolla. Vaikuttavuuden arvioinnit perustuvat pitkälti tutkijalähtöisiin projekteihin.

Suositus Arkivaikuttavuuden mittaamiseksi tulee ottaa käyttöön yhtenäiset, tieteellisesti luotettavat mittarit vertailukelpoisen tiedon tuottamiseksi

Toimijoita riittää

STM:n Vaikuttavuus- ja kustannustietoryhmä (KUVA-työryhmä) valmistelee mittaristoa mm. palvelujen laadun, vaikuttavuuden, kustannusten ja tehokkuuden seuraamiseen.

Sote-järjestämislakiin ja maakuntalakiin on rakennettu sisään kansallinen tiedolla ohjaamisen prosessi, jollaista Suomessa ei ole aikaisemmin ollut. www.alueuudistus.fi

Kansainvälinen vaikuttavuusmittauksen konsortio **ICHOM** on luonut standardit

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS YHTEYSTIEDOT / ME

AJANKOHTAISTA AIHEET PALVELUT JA ASIOINTI **TUTKIMUS JA KEHITTÄMINEN** TILASTOT JA DATA

FI > TUTKIMUS JA KEHITTÄMINEN > TUTKIMUKSET JA HANKKEET > PERFECT

TUTKIMUS JA KEHITTÄMINEN

PERFECT

Kesto: 1.1.2004- Vastuuyksikkö: Terveys- ja sosiaalitalous Muualla verkossa:

Ajankohtaista > PERFORMANCE, Effectiveness and Cost of Treatment episodes

FINCCHTA

Valtioneuvoston asetuksessa (582/2017) [Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin \(PPSHP\)](#) vastuulle annettiin terveydenhuollon menetelmien arviointityön kansallinen koordinointi. Tätä varten PPSHP perusti Kansallisen HTA-koordinaatioyksikön FinCCHTAn (Finnish Coordinating Center for Health Technology Assessment), joka aloitti toimintansa Oulun yliopistollisessa sairaalassa 1.1.2018.

Lähteet

- Ehdotus sosiaali- ja terveyspalveluiden uudeksi kansalliseksi mittaristoksi. Valtioneuvoston selvitys ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 36/2017.
https://tietokayttoon.fi/documents/10616/3866814/36_Uuden+SOTEn+mittaristo+julkaistavaksi+-+nimi+muutettu.pdf/9738a490-285e-4328-9d4a-eb11dce58524?version=1.0
- Räsänen P, Sintonen H. Terveystalouden taloudellinen arviointi. SLL 17/2013.
- Arviointikertomus 2017 HUS:n valtuustolle.
<https://en.calameo.com/read/0055920081a404c8be2c6>
- Lääketeollisuus ry:n ehdotus vaikuttavuusmittaristosta
http://www.laaketeollisuus.fi/sites/default/files/attachments/medaffcon_vaikuttavuusmittaristo.pdf
- ICHOM The International Consortium for Health Outcome Measurement
<http://www.ichom.org/>

Kiitos mielenkiinnostanne ja antoisaa koulutuspäivän jatkoa!

pirjo.rasanen@hus.fi

